

Előfizetési árak:

Egész évre	28 k. — f.
Félévre	14 » — »
Negyedévre	7 » — »
Egy óra	2 » 40 »

Egyes szám ára helyben
és vidéken 10 fillér.

AZ UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, Rákóczi-út 54. sz.
Telefon 56—16.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, Rákóczi-út 54. sz.
Telefon 162—63 és 58—03.

Megjelen hétfő kivételével
minden nap, ünnep után is.

ROVÁS.

Népszerűség csendőri fedezet mellett, — el kell ismerni, ügyes jelszó. Merőben új dolog, hogy a hol Tisza István megjelenik, a rendőrségnek, csendőrségnek óvintézkedéseket kell tennie, holott beszédeit mindig frenetikus tetszés fogadja. Am merőben új dolog az, hogy a hol jelentős ellenfelük megjelenik, ott képviselőházi példára szervezik a maguk kisebbségét. Elvégre ott, a hol tizezer ember éljenez és csak egy ember dobál tojást, ott is ez az egy ember a maga egy tojásával többet tesz a tizezer embernél. S ez egy tojás ellen ki kell vonulnia akár száz csendőrnél is, a hogy Budapest utcáit is néhány száz rendőr őrzi, holott esetleg csak két embert érnek csirkefogáson. Hát bizony: tény, tény, a munkapártnak szüksége van csendőrökre, mint a boltosoknak éjjeli őrökre. De vajjon mire vet ez árnyat? A boltosokra?

Nem mondjuk már: hallgassanak el azzal a henczeggéssel, hogy tiszter is kormányra juthattak volna, ha a bankról lemondanak, — mert hiszen úgy sem fognak vele elhallgatni. Sőt elismerjük: a kortesvilágban bolondok is volnának, ha nem élnének ezzel az eszközzel, melyet a látszat beigazol. Mert csakugyan kormányon maradhattak volna, ha lemondanak a bankról. Ellenben az is igaz, de ezt már nem mondják, hogy szívesen lemondtak volna a bankról, ha lehetett volna. Jobban

mondva: elspekulálták magukat. A míg lemondhattak a bankról, addig azt hitték, jobb le nem mondani még, mert most még osztzkodni kell, később pedig az egész koncz nekik jut. Mikor pedig ezt a tévedést átlátták, akkor már nem lehetett lemondani, mert az ország pfuj-t kiáltott s mandátumaikat elszedte volna, ellenben a hatalmat csakis az ő kezükbe a korona nem akarta adni. Ők tehát inkább megmaradtak jellemnek, a mivel legalább mandátumra pályázhattak, míg a hatalom, mely ugyis kiesett a kezükből, nem csábítja őket olyan elvárulásra, mely úgy sem vezet célra.

Megjelent az ügyészi vádirat a képviselőházi disznóságokról és kár, hogy elkészült, kár, hogy megjárja a maga útját. Kár, mert szebb lett volna az illúzió, hogy a vitéz dobálódzók tényleg állták volna tettük következtetéseit, úgy, mint kijelentették, s kár, mert nem merült volna föl az a gyáva és veszedelmes értelmezése az immunitásnak, mely mögött védelmet keresnek a tulajdon bátorságuk ellen. A képviselőt nem szabad felelősségre vonni a Házon kívül azért, a mit a Házon belül tesz. Szó sincs róla, hogy ez így volna, a jogászok mégis ki tudják sütni. S ha ki-sütik, akkor a nem parirozó minisztereket egyszerűen agyon lehet lőni. Nem a Házon kívül, mert ez gyilkosság és lakolni kell érte, hanem a Házon belül. S ezért sem lehet felelősségre vonni a hős hazafit, mert az elv: elv, s a paragrafus akkor is paragrafus, ha nem könnyű testi sértésről, hanem emberölésről

szól. Az immunitási morálnak ettől az elvadulásától a kormánynak meg kellene ki-mélnie az országot, s a kik futnak, azokat hagyná szaladni.

Az amerikai vendég.

Az ujvilágnak egyik legkiválóbb emberét látja holnap vendégül Magyarország. Rooseveltt, az Egyesült-Államok volt elnöke, európai kirándulásában utbaeíti hazánkat és székesfővárosunkat. A legmelegebb rokonszenvvel s az egyéniséget megillető igaz tisztelettel köszöntjük azt az amerikai polgárt, a ki még nemrég császárok és királyokkal egy sorban állt, élén a világ legszabadabb, legcivilizáltabb s leggazdagabb államának.

Roosevelt, a ki egész valójában a realitások embere, bizonyos szempontból ideális alaknak látszik minékünk, az ó-világ polgárainak. Az egyéniség szabad fejlődésének, a férfierő és tudás diadalának, az akaratszilárdság törhetetlenségének és a becsületes törekvések érvényesülésének eszményi vonásait látjuk élete sorában, élete munkájában és sikereiben. S az európai romantika, hiába, nem tud szabadulni annak a csodaszerű látványnak elbűvölő hatásától, miként lesz a rough-riderek egykori vezéréből egy ötven millió lakosu világbirodalom koronázatlan uralkodója, s miként tud, munkája és missziója befejeztével, ismét sze-

rényen visszavonulni a polgárok millióinak sorába. De ha félre is tesszük az érzelmi motivumokat, még mindig igen sok marad, a mi Rooseveltt egyéniségét messze kimagaslóvá teszi előttünk. Nemcsak erélye és erőteljes politikája, a mely az európai politikának is tudott imponálni, s abban nem ritkán érvényesülni is; hanem az a komoly és elszánt becsületesség és igazságosság, a melylyel otthon gigantikus érdekkörökkel és hatalmakkal mert és tudott is szembeszállani. A trösztök hidrájára ő mérte az első és legsúlyosabb csapást, a panamisták és lelketlen kizsákmányolók ellen ő állott a küzdő és dolgozó népmilliók élére és védelmére. Nyílt tekintettel, az amerikaiak közmondásos egyenességével látott és ismert fel minden jelenséget, s átható észszel, messzelátó szemmel találta meg mindig, mi a tisztos és szabad polgár érdeke és kötelessége. Demokrata a szó igaz, nemes értelmében. Nyíltszíviű, nyílt szavú és a mellett a kultúra finomságaiiban jártas. Értjük, ha honfitársai rajongának érte s hogy ebben az elvénhedt, czimek és rangok imadásában elmerült Európában is rokonszenyessé és rendkívül érdekessé válhatott alakja. S ha az európai udvaroknál tüntető és kitüntető előzenyességgel találkozott, bizonyára nagy része van ebben annak a meggondolásnak, hogy Rooseveltt, daczára kétszeri elnökségének, Amerikában még mindig a jövő embere; egyike azoknak az értékes tartalékoknak, a melyekből az amerikai polgárok akkor meritenek, a mikor a közszükség és közérdek kívánatossá teszi.

Nekünk magyaroknak különös okunk van az amerikai vendéget lelkesedő szeretettel üdvözölni. Tengerentúlra szakadt véreink benne a megértő, a humanus és igazságos államfőt tisztelik. A ki lehetővé teszi nekik, hogy a mit amerikai szabadságról, munkáról és keresetről itthon álmodtak, annak megvalósíthatására — ha erejük és kitartásuk

van — meg legyen a módjuk és alkalmuk is. Sok érdeklődést tanúsított Rooseveltt a kivándorolt magyarok iránt s mi szívünkbe vessük minden jóakarónk nevét s hálások vagyunk minden külföldi iránt, a ki igazságos és jó tud lenni a magyarhoz. Amerika ma nekünk többet jelent a külföldnél. Mert új hazája sok százezer magyarnak, a ki ott keresi kenyerét, onnét tartja fenn és gyámolítja, igen gyakran, itthon maradt családját s a honnét ha visszatér, politikai és gazdasági kultúrát, a szabadság és jog iránt való fokozott érzéket s egy nagy és tiszteletreméltó nemzet példájának emlékét hozza haza.

Mindez kötelességünkkel teszi, hogy a szabad Amerika egyik legnagyobb fia iránt hálát érezzünk. Az amerikai köztársaság felé tekintünk mindannyiszor, a jövőbe vetett bizalommal, a mikor az európai viszonyok nyomorúsága, megrögzött, helytelen tradíciókban való csökonyössége fájdalommal és keserűséggel tölt el bennünket. A demokrácia példányképe gyanánt lebeg előttünk s a polgári szabadság és egyenlőség sziklavarárt látjuk benne. Igaz, nagy erényei mellett nagy hibái is vannak. A gazdasági élet bizonyos elfajulásai, a könyörtelen küzdelem a pénzért s a kegyetlen érdekszövetségek ott is korlátozzák a szabad érvényesülés és a magasabb kulturérzések teljes virágzását, de a hibákkal szemben az amerikai Unió büszkén mutathat azokra a férfiakra, a kik saját kebeléből támadnak, hogy bátran és sikeresen harcolnak a földön elérhető legjobb és legemberségesebb intézményekért, s iparkodjanak megközelíteni azokat az ideálokat, a melyek a kultúremberben élnek.

Az ily nagyhivatású férfiak közé tartozik Rooseveltt Tivadar, a ki holnap teszi lábát legelőször magyar földre. Kívánjuk, hogy érezze magát jól s érezze meg, hogy oly nemzet körében időzik, a mely a szabadságért és emberi jogokért,

a haladás és a civilizáció eszméiért mindig tudott lelkesedni. A mily mértékben, rövid tartózkodása alatt, megérteni tud bennünket s kieri vendégszeretetünkben a hálát és tiszteletet kiváló személye iránt, oly mértékben válik ez javára testvéreinknek, a kiket a sors Rooseveltt hazájába vetett.

BELFÖLD.

— A horvát országgyűlés. Zágrábból jelentik: Az országgyűlés mai ülésén az elnök bejelentette, hogy a bántól több átirat érkezett, többek között Hideghéthy főispán nyugdíjaztatásáról, Nedovics ogulin- és Adamovics szerém-mégyei új főispánok kinevezéséről, valamint egyes hírságoktól néhány képviselő kiadása iránt. Áttérve a napirendre, Polják Ferencz dr. koalíciós az indemnitás mellett beszél. Azt kívánja, hogy a kormány kerüljön minden oly ki fogást, a mely alkalmas a nép félrevezetésére. Pavelics Antal dr. az indemnitás ellen szólalt fel. Attól tart, hogy a horvátországi két éves harcz után most passzivitás és apatikus állapot következik be. Az ülés ezzel végződött.

— A karánsebesi román püspök. Nagyszebenből jelentik: Cristea Miron dr. újonnan megválasztott karánsebesi román püspök ünnepes beiktatása a görög-keleti husvét után történik meg.

Tisza István gróf Sopronban.

— Saját tudósítónkiól. —

Tisza István gróf kíséretével ma reggel 9 óra 20 perczkor utazott el Sopronba, hogy az ottani nemzeti munkapárt nagygyűlésén résztvegyen. Kíséretében voltak Molnár Viktor, Széll Ignác, Halász Zsigmond, Kiss Ernő, Reiner János, Erdélyi Sándor, Hegedüs Kálmán, Scher Lipót dr., Pescha Miklós, Simon Elemér, Bauer Mihály, Virányi Ágost, Róth Dénes, Lónyay Géza, Feszty Béla, László Mihály, Lévy Lajos báró, Elek László, Sárközy Aurél, Szabó Zoltán dr., Tagányi Sándor, Miskolczy Imre, Gersich Jenő, Lónyay Sándor, Ragályi Lajos, Kormos Béla, Zmertić István, Egyedi Artur, Roszner Ervin báró,